

יעקב שרת / איש מאדים בעיטת יום הכיפורים

אבי כחן עשה מה שהוא רצה.

אינני מכיר את הנ"ל. אם איני טועה, החל שמו להתבקע בזכרוני מאז יצא לבקוע בשדות זרים. אני זוכר, כי נוכח הדיווח הפרטני על עלילותיו בעולם הכדורגל הליורפולי הירחתי בניי לבני, כי מצד אחד זכותו של הנ"ל להיות ולהתפרנס באשר יחפוץ כל עוד אין הוא מפר חוק, אך מצד שני תמחתי על ממדי ההתעניינות של אמצעי התקשורת הישראליים, בעיקר המודפסים, במעשיו.

אבל חדשות הן חדשות. מותר לאדם לתמוה על ממדי הדיווח העיתונאי והאלקטרוני על עלילות הספורט בתוך ישראל, המכסים מדי יום סטחינייר ומצטרפים למיגרשי כדורגל שלמים, אבל נראה שיש לכך ביקוש.

אך אל נסטה מן העניין.

ובכן, אבי כחן הנ"ל עשה מה שהוא רוצה. הוא שיחק כדורגל ביום הכיפורים. הוא לא הלך לבית הכנסת, אבל הוא גם לא שבר שמשות של איזה בית-כנסת, ואפילו לא אכל כשר או טריפה מול איזה בית-כנסת. הוא פשוט נסע לו לאיזה מיגרש בעיבורי ליורפול, החליף לבוש, והתנועע אנה ואנה וכל עצמותיו אמרו שירה, בשעה שאנשים אחרים באותה עיר, שעשו אף הם מה שהם רוצים, נסעו — כן, במירוש נסעו — לאיזה בית-כנסת, החליפו לבוש, והתנועעו אנה ואנה וכל עצמותיהם אמרו שירה. כולם נהגו במיסגרת החוק. איש לא חפר את מנוחת-השכנים. כולם עשו מה שהם רוצים.

בישראל אתה אינך יכול לעשות מה שאתה רוצה ביום הכיפורים. מישהו קבע, שיום זה הוא היום הקדוש ביותר שלך, ואוי ואבוי אם אתה תעשה בו מה שאתה רוצה.

נכון, אתה אינך חייב — עדיין — ללכת לבית-הכנסת. אתה אינך חייב — עדיין — לצום (באיזה מירסום דתי מיסחרי נתקלתי ב"דרשיח" חכמני, ה"מוכח" כי הצום יפה למחשבה, ובכך ערכו הגדול של יום-כיפור. נסו ותיווכחו. אמנם, לא מצאתי שם מדוע צריך לחשוב רק פעם בשנה, ודווקא ביום כיפור, ומתי בדיוק חושבים אם רוב היום מצטופמים בתוך קהל גדול וחומה, ובנוסף ממנו מהרהרים, ולוא במיקצת, בסעודה המפסקת את הצום — אני יודע, אני יודע, "הסעודה המפסקת" מפסקת את האכילה, שיחיה לכם לבריאות — מה שמזכיר את הסיפור הנפלא, "המישה ושבעים אלף" של שלום עליכם; סוף-סוף, מי שלא צם כל שני וחמישי אינו יכול שלא לחשוב גם על אוכל — כן, אז אמרתי שאתה עדיין אינך חייב לצום, אבל אם אתה מעל גיל מסויים, אתה מנוע מלהתרוץ ברחובות — אפשר גם רכוב אופניים — וללידות אבנים במכוניות אלה-חומייני-בטרים-חומייני, ואז אתה נידון למעצר-בית.

זה שבתוך הבית אתה יכול לאכול, ולשחק קלפים, ולקרוא כל מה שלא הספקת מאז יום-הכיפורים שעבר, ולהאזין ל-בייביסי, באמת מסמל את הדמוקרטיה הישראלית הצבועה מזה ואת הדת היהודית החסודה מזה (ולא זה המקום להרחיב בפרשת איך היהודי הדתי מרמה את אלוהיו). והיפה שבדבר, שאחרי ככלות הכל מהחללים באוזני כל מיני אפיקורסים כנועים את, "השלווה הגדולה" שזכו לה בעטיו של יום הכיפורים, אשר מטבע ברייתו נועד, אם איני טועה, לחשבון נפש, כלומר למשהו שהוא היפוכה של שלוה.

אני מכיר כמה וכמה אנשים בישראל, שנוכח מצור יום הכיפורים עשו מה שהם רוצים. מתוך סלידה ממעצרי-בית כפוי הם נמלטו — בעוד מועד — מבתיהם ויצאו לנפש פה ושם בחיק-הטבע. אני משער, שמכיוון שישראל ערבים זה לזה, הרחיק פישעם של אלה את בוא המשיה, ובימינו, ימי גוג ומגוג מובחקים עד שאין לסעות בהם, זהו באמת פשע נורא שעונשו לא יאחר לבוא, אבל לא זה העיקר.

העיקר הוא שככל שהיו אנשים אלה, שרצו לבלות את היום המסויים הזה כאוות-נפשם, הם נאלצו לברוח מבתיהם ובעוד מועד מתוך סכנת נפשות, שעה שאותו אבי כחן הנ"ל, שרצה לבלות את היום הזה כאוות-נפשו, לא נזקק, במדינה הנחשלת שבה הוא עושה, למיני חישובי זמנים ומסלולים. מבלי להפר חוק, מבי להזיק לאיש, אף לא לזבוב, אבי כחן עשה לא מה שאיזה חומייני רצה שהוא יעשה, אלא מה שהוא רצה.

אינטלקטואלים, חיזרו בספורט, שממנו תצא תורה!

השם היפוכו משה

משה שמיר: „אם אין רואה ויודע אותנו — הכל אין. אם יש — והוא אחד ושמו אחד — הכל יש.“ (נעשה לנו שם, המוסף הספרותי, "מעריב" 10.9.80).

ועשיתי לו משה שמיר החוזר למוטב / המבקש את השם ולא די לו בשיין ובמ"ם שבשני שמותיו: יצא משה המוכשר כשד לחפש אתונות השם בשדות שם, כי לעת זיקנת, "התחיה", מול השם-ישראל, חש עצמו אשם, אויה, כי גדל בבית-חולין על ברכי חולי חרות והגיונה — לשווא במעשה-חושב שכלתני ינסה לקנות אמונה...

רפואה. במישחק נגד הפועל פתח תיקוה. לפני עשר שנים, התרומם ל- כדור גובה-עם נחום ססלמן, שהיה "ראש ההוב" של פתח-תיקוה. מיפגש ראשית זה הניב שבר באפו של רוזן. אחרי פגיעות חוזרות ונישנות באפו ויתר רוזן הרופאים על תיקון האף, עד שי יסיים את הקאריירה שלו". (אף פגוע משבש את מעבר האוויר לנשימה). כיום, כשהוא מזהה באפו המפורסם, מתלבט רוזן אם כדאי לו לבצע תיקון. ב-1974, במגרש בית"ר ירושלים, כשהוא במדי קבוצתו מכבי תל-אביב, קרע את כלי הדם בקרסולו השמאלי בשעת נפילה לא מוצלחת. טיפולים ממושכים בארץ ובגרמניה לא שיפרו את בריאותו, עד שנאלץ לפרוש. צביקה נפרד מן ה- כדור, אך הצליעה ברגל הפגועה ניכרת גם היום.

הדוקטור ניסים פואד הוא הרופא ה- מושיע של כל חקני הכדורגל בארץ. בכל שבת אפשר למצוא אותו משקיף ממרומי היציע על השקנים המתמודדים במיגרש הלומפילד. הוא אהב אותם ומנסה לחנך אותם לשחק מישחק ספור-זיב, כדי שלא ייפגעו. אולם מדי שבת ממלאות אהות הכאב את הקליניקה שלו. השקנים לא חוששים מן הטיפולים. הם רוצים להתלים ולחזור לשחק. אלא ש- חזרה המהירה, אחרי שבר בעצם, גרי

במכון הרפואי של התאחדות הכדורגל מקבלים פצועי כל הקבוצות טיפול מיד דוקטור מרק רוטנבסקי והעטיין שמואל רוזנצוויג.

רמת לאיחוי לא מושלם ולעיוות, או שהפרק נשאר חלש.

הד"ר פואד יודע, כי עקב השינוי ב- מיבנה השלד ובגלל החולשה הנגרמת על-ידי הפציעות הרבות, יסבל השחקן עם השנים מבעיות ארטופדיות. בריאות מחולטת של כדורגלנים היא בבחינת חלום. מדי שבת עולות הקבוצות למיג- רש עם שחקנים שלא הספיקו להתלים, ואלהם מצטרפים הנפגעים החדשים. הקהל רוצה לראות הצגה טובה על ה- מיגרש. ומצפה לראות תאת הכוכבים ה- אהודים עליו. גם השחקן, שרוצה לז- כות באהדת הקהל יעשה הכל כדי לעמוד על הרגליים ביום השבת.

אוריאל גאמן, פיסיוטרפיסט קבוצת בני-יהודה, מגלה שאיש חוק בתאחדות הקובע עוריה להגיש עורה לשחקן פגוע במיגרש. אין גם מודעות אצל מגנלי הקבוצות ביחס ליתרונות שבהע- סקת פיסיוטרפיסט. שהרי לפיסיוטרפיסט צריכים לשלם יותר מאשר לעסיין.

משקיעים הרבה כסף במיגרשים ובמש- כורת, אבל הטיפול בשחקן גובל בהז- נחה ובהפקרות. מיספר השקנים הפגו- רים מצדיק הקמת חדרי-טיפול עם ציוד רפואי.

גינה רוזן

כשהרמטכ"ל

חושב בעומק

יותר ויותר אני מוצא את עצמי מהרהר במטכ"ליות בעידן הבניינות. באין חוץ יפרע עם, ובאין מנהיג, או לפחות שר- ביטחון, ירמוטכ"ל עם.

רפאל איתן אולי אינו זוכר, אבל אני זוכר היטב איך בשלהי מילחמת יום-הכיפורים, ואני אז, בעוונותי, על תקן כתב צבאי, התלבשתי על סיור של קצינים בכירים ברמת-הגולן, באיזור שכונה אז "המובלעת", כלומר השטח שכבש צה"ל מעבר לקו שביתת-הנשק של 1967.

שם, בצל אחד ה"תילים" המרשימים (אשר למרבה הצער או לא כבשנו) עמדה הבורת אנשי-הצבא בעמדה הקידמית של צה"ל, וצפתה לעבר מישורי דמשק. כמי שחש רגשי-אשם על שלא ירה איתו ולא חסתכן כהוא זה במילחמה הקשה והגורלית, הצטנעתי בצד. והנה את מי אני רואה אם לא את רמול, בכיר הקצינים שם, ניוש לטראי ששכב על האדמה מאחורי מקלע הפונה מיוזרח, ואומר לו: "תגיד לי, אתה רואה את החייל הסורי ששוכב בעמדה מולך?" "לא", ענה החייל.

"אז, למה הוא רואה אותך? למה לא הנחת כמה אבנים לפניך? למה לא ערמת קצת עפר להסתיר את הראש ואת הנשק? למה שוכבים בעמדה קידמית? הלא אתה תקבל את הכדור הראשון!"

לבד מאותו חייל אלמוני הייתי יחיד ששמע את הדברים, והם נחרתו בזיכרוני. התרשמתי לא רק מהחילול, מהשדאות של המפקד הבכיר, לא רק מדאגתו לנעשה בשטח בכלל ולחייל השרוע בעמדה בפרט, לא רק מהיצר ללמד אף צריך לשכב בעמדה, אלא מכך שמגין הבורה שלמה של קצינים בכירים, שכמובן היו מלווים גם בזוטרים, לא ראה איש מלבדו — ימים שפורים אחרי שוך הקרבות, בעוד פגזים, "פראיים" נוחתים פה ושם בשטח — להעיר לאותו חייל שאין הוא נוהג כשורה. ועוד אני זוכר, כי כאשר קמה החולה סביב מינויו של רפאל איתן לרמטכ"ל אמרתי לבני כי אולי צה"ל צריך עכשיו דווקא מפקד שכזה. במידה מסויימת בוודאי צדקתי, אבל במידה מסויימת, מידה שככל הנראה גדלה וחולכת, אוי, כמה לא צדקתי!

כי רפאל איתן אף לא רק לחנך חיילים, וזה עניינו. הוא אף לחנך אומה — וזה כבר לא עניינו.

אני מומחה צבאי היכול לפסוק חיש קל בענייני הקמת מפקדת-כוחות-שדה, למשל. אבל כאזרח אני נדהם נוכח תפקיד ההנהגה הלאומית שממלא הרמטכ"ל הנוכחי יותר ויותר.

אפשר שאילו היה לנו ראש-ממשלה מתפקד במלואו, כל זה לא היה קורה. אפשר שהוא היה לנו שר-ביטחון מתפקד במלואו, זה לא היה קורה. אבל אין לנו לא זה ולא זה — וזה קורה, וכשזה קורה — למשל, כאשר הרמטכ"ל אומר בראיון-טלוויזיה שיתודה ושומרון חיוניות לישראל, ולכן גם צריך להקים בתן ישובים (דבר שמותר לו בהחלט לחשוב ואמילו להניד במיסגרות הנאותות, אך אם הוא נשאל עליו בראיון פומבי עליו פשוט לשתוק, לטרב לענות) — מה עושה ראש-הממשלה ושר-הביטחון? מטלן לרמטכ"ל ומברך אותו! אגב, באותו ראיון — הראיון הטלוויזיוני ערב יום-הכיפורים — אמר הרמטכ"ל שבמילחמת יום-הכיפורים לא היתה הפתעה. חרף כל הכבוד והיקר לאיש שנאמר עליו כי בגבורת נפשו ובתושייתו הצבאית הציל את מדינת-ישראל, אי-אפשר שלא לשמטט: ומה על ביון ההרמוני? מה על הטנקים הסורים שיכמעט הרסו את הגבול, "הישן" לאורכו? אבל הוא לא הופתע!

אני נדרש להפתעה-איהפתעה זאת מפני שהרמטכ"ל — וראיתי שהאלוף (מיל') רחבעם זאבי החזיק תחרה אחריו ב"מעריב" — מדבר על הצורך בהחזקת יחודה ושומרון על-ידי ישראל כתייס בפינו פורענות-הפתעה. הנימוקים ונימוקי-הנגד בנושא זה כבר נחלדו, וחדשים לא הומיעו, עד שיקשה להבין את היכולת הנפשית לחזור עליהם ולהעלותם גירה שוב ושוב. אבל לפחות מותר לדרוש מחסידי, "העומק האיסטרטגי" החיוני למדינת-ישראל, שיסכימו לקביעה נחרצת זאת עוד ארבע לפחות: (א) הבהרה כי אנו נדונים לעד להיות מדינת כיבוש, על כל המשתמע מכך חיזונית ופנימית וכו'; (ב) הבהרה כי עצם החזקת, "העומק האיסטרטגי" על-ידינו אינה פחות מניע לפתיחת מילחמה ערבית נגדנו מאשר אי-החזקתה. כלומר ש- מדובר בבחירה בין שתי דאוויות של מילחמה, או יותר שכן מדובר בבחירה בין שני הימומים: הימור על שלום (שכן יהודה ושומרון לא יפנו ללא שלום) ובין הימור על מילחמה (שהיא ודאית, לאורך ימים או אלתה, למשל אחרי נחון עיראק על איראן והתרוממות צדאם חוסיין למנהיג העולם הערבי, אם יהיה נחון כזה — והוא בוודאי לא בלתי-אפשרי); (ג) הבהרה כי, "עומק איסטרטגי" מיושב על-ידי יהודים רבים לא יחייב יצירת, "עומק איסטרטגי" נוסף מעבר לנוכחי, כדי להגן על הנוכחי מפני הפתעה; (ד) הבהרה מדוע עדיף, "עומק איסטרטגי" כתרופה להפתעה (נוסח מילחמת יום-הכיפורים) על העדר, "עומק" שכזה, הגורם מטבע ברייתו לחידוד חושבים וליכולת צבאית ומדינית כאחד (נוסח מילחמת 1967) להעביר את המילחמה אל נסח האויב בעוד מועד — ובפתעה.